

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 10 – říjen 2020

Ročník 10.

Člověk je v své přirozenosti dobrý. Projevovat lásku ke svým bližním, ke své zemi s plným porozuměním pro náповědu duše, lze i bez patosu.

Vlastenectví je možno mít uloženo hluboko ve svém srdci, aniž bychom pocit'ovali potřebu je manifestačně dávat najevo!

Cílem je chovat se slušně i tehdy, když se na nás nikdo nedívá. I v soukromí, bez pátravého dozoru veřejnosti.

Jan Konfršt

Obsah:

Úvodní slovo – čas na přemýšlení, úvahy a činy

Metodika

Nechme rady chytřejším!

Bude – nebude? Přece Sokolské Brno!

Nejenom pohybem živ je sokol

Památný den sokolstva

Projev M. Neudorflové v Sezimově Ústí

Rozhodčí komise ČOS se představuje

Krajní opatření – vyloučení člena TJ

Kaleidoskop - Občané Aše a Chebu 3. října 1937

1. října 1946

Konečně doma

Pomník na Výhledech

23. říjen čs. vojáci nasazení u Tobruku

Vědec světového jména – O. Wichterle

Sok. soutěž „Kde domov můj!“

Pro sestru Tšponovou všechny další, kde se řeší obdobný problém

Sokolské osobnosti

Bratr Vladimír Trávníček

Malá sága jedné sokolské rodiny

Bratr Augustin Pechlát

Sokolská soutěž . jak znáš Evropu

Zprávy z žup a jednot

Sokolské prapory vlají nejenom nad Ještědem

Správné odpovědi obou soutěží

Rekonstrukce Turnovské sokolovny

Závěrečné slovo a blahopřání

Sestra Eva Trejbalová

Obsah:

Úvodní slovo – čas na přemýšlení, úvahy i činy.

„Člověk nechť šlechtný je, dobrý a nápomocný...“ napsal kdysi geniální německý básník a myslitel J. W. Goethe. Zbožné přání a jistě ho máme všichni. Kdyby se uskutečnilo, bylo by na světě lépe.

Bohužel, musíme konstatovat, že sice hodně přemýšlíme, ale činy často chybějí. Obecně se vymlouváme na nedostatek času (často prozaháleného), spousty práce (často zbytečné) - jen málokdy připustíme vlastní lenost nebo neschopnost.

Poslední měsíce byly poznamenány negativně koronavirem a nervozitou, která z pandemie vzniká. Je však tolik témat, o kterých je nutno přemýšlet a se kterými se nějak v klidu vyrovnávat. Se současnou polickou i sociální situací, kulturními problémy, které jsou všude kolem nás a způsobují je především rozdílné názory na to, co musíme vidět v televizi při nejrůznějších přenosech – na které máme pochopitelně – odlišné názory.

Často si říkáme, že nám chybí především zdravý selský rozum, nedostatek kvalitních informací a vědomostí, neúmyslné i úmyslné zkreslování situace, podceňování historie i kvalit vlastního národa, neznalost faktů – a bohužel je nutno to konstatovat i u skupiny lidí, která si drze říká inteligence. V každém případě toto presentování polopravd, vlastních představ, nedostatek inteligence a snaha o podceňování vlastního národa, jeho vědců, politiků, kymštýřů všeho druhu ve svém závěru vede k jeho podceňování a k degradaci jeho významu ve světových dějinách.

Nedávno jsem se čistou náhodou dostala k vyprávění o problémech vznikajících při výstavbě jedné z nejkrásnějších pražských budov. O odborné úrovni přednášejícího, dr. Stehlíka z Vojenského musea v Praze nelze pochybovat.

Dovolte, abych citovala:

Husův pomník v Praze a problémy s jeho umístěním.

Fasáda budovy Národního musea v Praze se honosí celkem dvaasedmdesáti nejdůležitějšími jmény mužů české historie, která jsou zlatým písmem napsána mezi okny muzea. Jedním z nich je i jméno Jana Husa, které v současnosti těžko vzbudí velké emoce. Přesto tomu v minulosti tak nebylo. „Když se jednalo o jménech a sochách do Pantheonu, tak se věc řešila na zemském sněmu. A kníže Karel Schwarzenberg (dědeček současného poslance za TOP 09 Karla Schwarzenberga) konstatoval, že husité byli lupiči a že žádný Jan Hus na našem muzeu nebude,“ vypráví Stehlík. To vzbudilo projevy nevole a vyvolalo českou nacionální kampaň, která skončila sbírkou na pomník pro Jana Husa. „Takže kdyby nebyl spor o tohle jméno, tak není na Staroměstském náměstí socha Jana Husa. A nakonec se i muzejní výbor rozhodl na fasádu Husovo jméno dát,“ shrnuje Stehlík.

Moje osobní připomínka: Na omítce stěny francouzské národní knihovny v Paříži jsou umístěna jména největších světových myslitelů – z Čechů je tam jediné - „*Jean Huss*“ (psáno francouzsky).

Jarina Žitná

Metodika

Nechme rady chytřejším!

Rada dr. Bonnie Henry, hlavní lékařky z Britské Kolumbie

(mail Canada)

Tato lékařka z Britské Kolumbie pomohla virus v provincii dostat dolů!!! S viry pracuje již 20 let.

1. Možná budeme muset žít s C19 měsíce nebo roky. Nepopírejte to a přestaňte panikařit. Nekomplikujte si příliš život. Naučme se s touto skutečností žít.
2. Viry C19, které pronikly do buněčných stěn, nemůžete zničit pitím litrů horké vody - prostě chodíte jen častěji na toaletu.
3. Mytí rukou a udržování fyzické vzdálenosti dvou metrů je nejlepší metoda pro vaši ochranu.
4. Pokud doma nemáte pacienta C19, není nutné dezinfikovat povrchy vašeho domova.
5. Balené zboží, benzinová čerpadla, nákupní vozíky a bankomaty nezpůsobují infekci. Pokud si umyjete ruce. Užívejte si života jako obvykle.
6. C19 není potravinová infekce. Je spojován s kapkami infekce, jako je „chřipka“. Neexistuje žádné prokázané riziko přenosu C19 potravou.
7. Při mnoha alergiích a virových infekcích můžete ztratit čich. Toto je jen nespecifický příznak C19.
8. Jakkmile jste doma, nemusíte se urgentně převlékat a jít se osprchovat! Čistota je ctnost, paranoia není!
9. Virus C19 nezůstává dlouho ve ovzduší. Jedná se o infekci kapičkovým dýcháním, která vyžaduje blízký kontakt.
10. Vzduch je čistý, můžete se procházet zahradami a parky (stačí dodržet vzdálenost fyzické ochrany).
11. Použít normální mýdlo proti C19, ne antibakteriální mýdlo. Je to virus, ne bakterie.
12. Nemusíte si dělat starosti s objednávkami jídla. Ale pokud chcete, můžete vše ohrát v mikrovlnné troubě.
13. Šance přivést si C19 domů s botami je jako zasáhnout blesk dvakrát denně. Proti virům pracuji už 20 let - kapénková infekce se tak nešíří!
14. Nemůžeš být chráněn před virem tím, že konzumujete jablečný ocet, šťávu z cukrové třtiny a zázvor! Jen podpoří imunní systém.
15. Dlouhodobé nošení masky narušuje vaše dýchání a hladinu kyslíku. Noste to jen v davu.
16. Nosit rukavice je také špatný nápad; virus se může hromadit na rukavici a snadno se dá přenášet, pokud se dotknete tváře.
17. Lepší je pravidelně si umýt ruce. Imunita je velmi oslabena v nečistém prostředí.
18. I když jíte jídlo stimulující imunitní systém, pravidelně chodte do parku, k vodě, do lesa.
19. Imunita se zvyšuje VÝSTAVOU (EXPOZICÍ) PATHOGENOVÝM ČINIDLŮM, nikoli seděním doma a konzumací smažených / kořeněných / sladkých jídel a nealkoholických nápojů.

Budte chytří a buďte informovaní!

Žijte život rozumně a naplno.

Budte laskaví, uklidněte se a buďte v bezpečí.

Dr. Bonnie Henry

Bude - nebude? Přece Sokolské Brno!

Ještě nikdy jsme nepřipravovali tak velkou akci – a nevěděli, jestli se bude nakonec vůbec konat. Situace je nepředvídatelná – přizpůsobovat se nebude corona virus, ale my. I tak si však myslíme, že bychom měli „jít do toho“!

Když nic jiného, máme určitý zajímavý program, který přináší nové pojetí skladeb, využívá jiný typ hudby, pracuje s pohybovou pamětí a elegancí pohybu. Přiznáváme se, že je to riziko, zvláště když musíme – a chceme – zachovávat všechna bezpečnostní opatření pro všechny.

Takže už proěhly první nácvičné – „Spějme dál“ (tři cvičitelé na župu, přítomno 19 žup, ale další se stále hlásí) Příjemné prostředí, snaha a úsilí. Ke konci nácviku byla vidět zvětšující se únava. Je to prvně, kdy jsem vedla nácvik skladby, připravené tzv. „na sucho“. Dopadlo to lépe, než jsem čekala, takže musíme srdečně poděkovat organizátorům i přítomným cvičitelům

O víkendu probíhal nácvik skladby pro žákyně, přijelo (podle ústního podání!) 24 cvičitelek (na poslední chvíli odvolaná třetí cvičitelka z jedné župy.)

Uvidíme, co bude dál – situace není tak docela v našich rukou.

Ve skladbě žen a mužů ne hudbu sokolských pochodů, je jedna ze skladeb otextovaná, mělo by se zpívat. Přáním je, aby se ke zpěvu cvičících na ploše přidal celý stadion. Na přání „brňáků“ uvádím použitý text.

*Spějme dál, statně dál
za sokolským praporem,
dokud boj, neustal
v poutech úpí rodná zem.
Dokud boj kolem zní
každý na svém místě stůj
a kdo se odrodí,
čepelem v tu zrádnou hrud'.*

*Bratři výš, stále výš,
smělým letem slunci vsříc,
s nadšením k cíli blíž
spěje borců na tisíc
Sílou lví, každý z nás
k boji obrněný stůj -
věrnou stráž, vlasti máš
Sokol třímá prapor tvůj!*

Chceme věřit, že

Na shledanou v Brně!

Nejenom pohybem živ je Sokol

Památný den sokolstva – významný den České republiky

Československá obec sokolská byla před druhou světovou válkou statisícovou organizací s vysokým morálním kreditem. Cílem sokolské výchovy již od dob Rakouska – Uherska byli vlastenecky smýšlející fyzicky zdatní jedinci. Sokolové byli jádrem legií a po vzniku samostatného Československa se ze všech sil podíleli na budování státu pod heslem: „Za práci pro vlast se neplatí.“

Ve 30. letech, po nástupu A. Hitlera k moci v sousedním Německu, sokolové s obavami sledovali vývoj situace. V Sokole byla zavedena branná výchova, konaly se branné srazy, probíhal střelecký výcvik. Všichni si uvědomovali, že jen psychicky odolní a fyzicky zdatní jedinci mohou případnou válku přežít. Každá jednota i župa měla svého vedoucího branné výchovy. Tito župní vedoucí jezdili na celostátní srazy do Prahy. Zde dostávali pokyny pro dobu ohrožení, byla domluvena hesla a také určeno kdo s kým bude ve spojení. Vytvářely se takzvané pětky, pěťice lidí, kteří o sobě vzájemně věděli, každý jedinec z pětky byl napojen na další pětku (ale nevěděl, na koho jsou napojeni ostatní čtyři) a tento systém byl zaveden z ústředí až do nejmenších jednot v republice.

V roce 1938 se nebezpečí válečného konfliktu vystupňovalo, že byla v květnu před X. sletem vyhlášena částečná mobilizace. Slet probíhal v bouřlivé atmosféře, všichni chtěli ukázat své odhodlání hájit republiku. Vrcholem sletu byla skladba bratra Františka Pecháčka Přísaha republice, kde na třicet tisíc mužů přísahalo, že budou vlast bránit.

Během léta 1938 eskalovala situace v pohraničí, bojůvky sudetoněmeckého feikorpsu útočili na české obyvatelstvo v Sudetech, nezřídka byly útoky vedeny na činovníky Sokola. Vyhrocenou situaci, kdy na české straně zůstávali mrtví četníci i členové Stráže obrany státu (SOS) i civilní obyvatelé, řešila vláda 23. 9. vyhlášením všeobecné mobilizace. Obyvatelstvo přijalo mobilizaci s nadšením. Bohužel 29. 9. byla přijata Mnichovská dohoda, která přikázala Československu odstoupit pohraniční území. Čeští lidé prchali ze Sudet často bez majetku, šťastní, že uhájili holý život. Členové sokolských jednot v pohraničí se snažili na rychlo zachránit archivy, kroniky, prapory, nářadí, kulisy a další majetek. Vzvedla se obrovská vlna solidarity s uprchlíky. Byli často v prvních chvílích ubytováni v sokolovnách, sokolové se snažili pomáhat sokolům se zajištěním ubytování, sháněním práce. Přijímali je do svých sokolských jednot.

15. března 1939 proběhla okupace českých zemí, byl zřízen protektorát Čechy a Morava. Okamžitě byli zatýkáni pro Němce nespolehliví lidé, mezi něž samozřejmě sokolové patřili. Tato akce měla název „Gitter“ – Mříže. Měla to být pro zatčené výstraha, většina jich byla propuštěna. Pro české obyvatelstvo začala doba útlaku. Sokolské jednoty se potýkaly s řadou nařízení a zákazů, jejich činnost byla čím dál víc oklešťována. 26. srpna 1939 byli vyloučeni ze Sokola všichni Židé.

1. září 1939 vypukla válka. Mnoho sokolů odešlo přes Polsko i Slovensko do Francie, kde se nejprve zapojili do cizineckých legií a později vstupovali do vznikající československé zahraniční armády. Po porážce Francie se naši vojáci přesunuli do Anglie.

Po 1. září proběhla další vlna zatýkání sokolů gestapem.

K. H. Frank informoval Hitlera, že spolek Sokol je pro Velkoněmeckou říši velkým nebezpečím. 12. dubna 1941 byla zastavena činnost Sokola. Sokolové se snažili ukrýt do

bezpečí své archivy, prapory a další majetek. Sokolovny spravovali tzv. treuhanděři (správci).

Přes léto začal sílit protinacistický odboj, do kterého byly zapojeny všechny složky národa. Sokolové měli svou organizaci OSVO (Obec sokolská v odboji) spolupracovali s vojenskou Obranou národa, s PVVZ (Petičním výborem Věrní zůstaneme a dalšími organizacemi. Zaměřili se na kolportáž časopisu *V boj!*, shánění zbraní, ukryvání pronásledovaných, sabotáže, peněžní sbírky pro rodiny zatčených atd.

Velký zlom nastal pro příjezdu zastupujícího říšského protektora R. Heydricha, který pomocí represivních opatření chtěl zjednat v protektorátu pořádek. Bylo vyhlášeno stanné právo a 28. září, úmyslně na den svatého Václava byli popraveni čeští generálové J. Bílý a H. Vojta, nejvyšší představitelé Obrany národa. Byli popraveni i další důstojníci, 30. září také náčelník ČOS bratr Augustin Pechlát, který stál v čele sokolského odboje.

Právě tato represe na elitách českého národa vyvolala v Anglii rozhodnutí pomstít se. 3. října šéf zpravodajské služby plukovník František Moravec seznámil československé parašutisty členy výsadku Anthropoid s jejich tajným posláním likvidace R. Heydricha.

Největší rána pro sokolstvo přišla v noci ze 7. na 8. října, kdy bylo na celém území protektorátu pozatýkáno podle připravených na pět tisíc sokolů, činovníků i náčelnictva, členů ústředí, žup i jednot. V Čechách pouze muži, na Moravě i ženy. Mezi zatčenými byl i starosta ČOS bratr Stanislav Bukovský Byli vězněni ve věznicích gestapa, na Pankráci, později v Terezíně a na konec byli posláni do Osvětimi s douškou návrat nežádoucí, což se prakticky rovnalo rozsudku smrti. Jediným proviněním těchto lidí byla příslušnost k Sokolu. Návratu z Osvětimi se dočkalo pouze 46! lidí, tj. 0,92%

12. října 1941 byla rozpuštěna ČOS, majetek propadl ve prospěch Velkoněmecké říše.

Pře tyto perzekuce sokolský odboj pokračoval.

V roce 1942 měli sokolové největší podíl na úspěšném atentátu na R. Heydricha. Na pomoci výsadekům Anthropoid a Silver A se podílely celé sokolské rodiny. Bez jejich pomoci by parašutisté v protektorátu nemohli přežít tolik měsíců. Neměli informace o situaci, neměli by potravinové lístky, platné průkazy. Celá síť spolupracovníků perfektně fungovala, nenašel se mezi nimi nikdo, kdo by zradil. Zrádce se bohužel našel v řadách parašutistů. Karel Čurda výměnou za záchranu sebe a své rodiny zradil nejen své druhy, ale také všechny, kteří mu řadu měsíců pomáhali. Pak už následovala lavina. Mnozí spolupracovníci skončili před popravčí četou v době heydrichiády, další čekal koncentrační tábor Mauthausen, kde bylo 294 příbuzných a pomocníků parašutistů popraveno 24. října 1942 ranou do týla. Další skupina vězněných byla v Mauthausenu zavražděna v lednu 1943.

Tváří 8. října, Památného dne sokolstva je bratr František Pecháček, zemský velitel sokolského odboje. Toho zatklo gestapo v září 1942. Od té doby ho mučili, snažili se ho zlomit a dostat z něj důležité informace. Nepodařilo se jim to. Věznili jej v Mauthausenu až do začátku února 1944, kdy byl bestiálně zavražděn dozorcí koncentračního tábora, kteří na něj poštvali vycvičené psy a zaživa jej roztrhali. Několikrát svému spoluvězni řekl: „Já vím, že jsem sem byl poslán na smrt, ale nebojím se smrti, chlap zemře jenom jednou, baba stokrát a já zemřu jenom jednou.“

Jak velké byly oběti, které sokolové přinesli naší svobodě?

-> 11 611 sokolů bylo za války vězněno

-> 1 212 sokolů bylo popraveno

-> 2176 sokolů bylo umučeno ve věznicích a v koncentračních táborech

-> 654 zahynulo během květnového povstání

-> desítky tisíc rodin bylo perzekvováno

Proto si připomínáme 8. říjen jako Památný den sokolstva, abychom nezapomněli a připomínali památku těch, kteří obětovali naši svobodě to nejvzácnější, co měli, svůj život.

P. Špatenková, vzdělavatelka župy Podkrkonošské

Projev dr. M. Neudorflové na pietní vzpomínce na dr. E. Beneše

Tak jako každoročně jsme se zde sešli, abychom uctili památku Dr. Edvarda Beneše jako druhého prezidenta Československé republiky a jako věrného bojovníka za její důstojnou a bezpečnou existenci. T. G. Masaryk mnohokrát zmínil, že bez Edvarda Beneše bychom republiku neměli.

Na tomto setkání není třeba obhajovat Edvarda Beneše proti jeho kritikům, kteří buď jakoby neznali českou historii, nedovedli ji dát do širšího konfliktního kontextu, v němž Češi a Slováci byli jako národ ohrožováni agresivními sousedy, anebo vědomě podporují postoje, které se neslučují s existencí menších národů a s demokracií. Často opakuji argumenty sudetských Němců, idealizují Rakousko-Uhersko, ignorují výsledky poctivé práce historiků.

Masaryk a Beneš věřili v demokracii -- spoléhat se hlavně na vlastní síly, na vzdělání, na charakter. Ale také věřili, že pozitivní spolupráce států v Evropě byla dlouhodobě možná. Beneš pro to udělal jako nikdo jiný, a nebylo jeho vinou, že vývoj šel jinudy. Ale ideály, ve které oba věřili, a uplatňovali hlavně doma, jsou stále aktuální, je to naše nejvzácnější moderní dědictví, navazující na ideály, sny, úsilí a statečnost našich velkých osobností od středověku. Oba věnovali velké úsilí, aby obhajovali cenu každého národa, který hlavně vlastními silami pečuje o svou úroveň, jako velkou hodnotu pro celou západní civilizaci.

Jejich spolupráce, které se po desetiletí s nadšením účastnila i většina národa, přinesla výsledky, o kterých se českému národu snilo 300 let -- obnovu vlastního státu, svobodu, demokracii, hodnotnou kulturu, rozvoj školství v celé republice, úsilí o sociální spravedlnost. I menšiny byly brzy loajální, než přišel k moci v Německu Hitler.

Několik desetiletí sílí tlaky mocenských, nedemokratických sil nadnárodních i domácích, k obracení pohledů na historii ve svůj prospěch, a k odmítání existence národů a států, nahrazování hodnotné kultury zajímavostmi a pikantnostmi, což záměrně vede ke snižování úrovně veřejnosti a tak k postupné destrukci podmínek nutných pro rozvíjení demokracie. Mocným idea demokracie, se svou ideou rovnosti a spravedlnosti, překáží v úsilí o co největší zisk, levnou pracovní sílu a snadnou dostupnost zdrojů.

Této temné expansivní evropské tradici, zaměřené na ideu říší, se politika československé republiky po roce 1918 vzepřela, brala demokracii vážně, a to i v době, kdy západní vlády ustupovaly Hitlerovi. Sílí názor, že napětím a skrytými konflikty se současná situace v Evropě značně podobá situaci jak před první tak před druhou světovou válkou. V zájmu naší důstojné národní i individuální existence je nutné

rozumět této situaci, čerpat poučení z historie, chránit si svoje pozitivní zkušenosti a výdobytky, včetně ideálů, a úspěchů našich významných osobností, jako byl Beneš a Masaryk, jejichž souznění hodnot a spolupráce byly unikátní. Zároveň v tradici obrozenců svým působením přispívali v nové republice k větší sebeúctě lidí, vzájemné důvěře, i k pozitivní iniciativě.

Je užitečné se ptát, kde byly kořeny jejich hodnot, jejich inspirace k obdivuhodné spolupráci ve prospěch úrovně českého a slovenského národa i menšin. S mezinárodní bezpečností to bylo mnohem obtížnější, neboť v Evropě stále převažovalo imperiální myšlení. stále převažovala tendence expanze vůči slabším. Beneš i Masaryk věřili, že po první světové válce demokracie v Evropě převáží, což se nestalo. Oba byli výjimečně vzdělaní, jejich demokratické přesvědčení mělo jak náboženské tak osvícenské kořeny. Beneš byl Masarykovým oddaným posluchačem na Univerzitě Karlově. Oba věděli, že pro seriózní politickou práci je třeba rozumět světu, ve kterém lidé žili a to i v historickém kontextu. Oba si cenili řady aspektů naší civilizace a věřili ve vývoj a v pokrok v širokém smyslu. Oba měli silné sociální citění a byli kritičtí jak k materialistickému liberalismu tak marxismu. Cenili si národů, zakořeněných hluboko v historii a kultuře, každý mající vlastní podmínky existence, a tudíž i potřebu respektu k nim v rozvíjení moderní společnosti a demokracie. Znalost historie, zvláště pozitivní, byla velmi relevantní. V českém případě byla inspiračně důležitá hlavně reformační a obrozenecká doba, před r. 1918 záměrně potlačovaná mocenskou katolickou vrstvou. Jen s ohledem na vlastní kořeny a zkušenosti se mohla rozvíjet úspěšná demokracie, která se neobešla bez mravních základů. Položili je Jan Hus, Komenský, Palacký, Havlíček a většina obrozenců.

Edvard Beneš jako ministr zahraničí a zkušený diplomat vyvinul téměř nadlidské úsilí pro stabilitu mezinárodní situace ve střední Evropě mezi válkami. Německo se svými tradičními imperiálními záměry se však stalo nezvladatelné po nástupu Hitlera, a Západ neměl vůli ke konfrontaci s ním, dokud byl čas. Beneš svou neúnavnou prací, schopností předvídat válku a poté pracovat v exilu pro obnovu Československa po válce, pro něj zachránil maximum. V důsledku rostoucího napětí mezi vítěznými mocnostmi, nebylo v jeho silách zabránit vývoji ve střední Evropě po roce 1945. A tady bych uvedla názor profesora Roberta Kvačka, že málokdo ve své politické kariéře musel čelit tolika osudovým problémům a dilematům jako Edvard Beneš. Je třeba ještě zdůraznit, že česká historie 19. a 20. století je jak zrcadlem evropského vývoje, pozitivního i konfliktního, tak obsahuje nesmírně cenné aspekty vlastního pozitivního úsilí. Nechceme-li přispívat k podemílání kořenů naší národní existence, základů demokracie a naší úrovně, tyto pozitivní aspekty musí zůstat základem naší sebeznanosti, vědomé součástí naší osobní a národní identity i našeho zdravého kolektivního sebevědomí. Musí zůstat základem výuky na školách i poctivého přístupu k naší minulosti v médiích. Jen tak zachováme vše pozitivní, co pro nás s láskou a velikými obětmi minulé generace vytvářely. A jen tak můžeme v jejich úsilí pokračovat pro generace budoucí.

M. Neudorflová

Rozhodčí komise ČOS se představuje

V návaznosti na změny, které přinesl nový Občanský zákoník, byla do Stanov České obce sokolské doplněna některá ustanovení, mezi nimi i článek 12 věnovaný Rozhodčí komisi ČOS. Ta je jedním z pěti ústředních orgánů ČOS, k nimž dále patří Sjezd ČOS, Výbor ČOS, Předsednictvo ČOS a Kontrolní komise ČOS. Rozhodčí komise (RK) je podle Stanov ČOS orgánem nezávislým, jehož členy volí nejvyšší orgán ČOS, tedy jeho Sjezd. Postavení a úkoly RK jsou popsány v ustanoveních 12.1. až 12.5. Stanov ČOS. Jde o orgán nový, není tedy vyloučeno, že některá z těchto ustanovení budou v budoucnu ještě zpřesněna, jak to ukáží praxe a potřeby činnosti.

RK zahájila činnost ve čtyřech, po červencovém zasedání Výboru ČOS, kde proběhla dovolba členů, pracuje již RK v plném počtu sedmi členů. Předsedou Rozhodčí komise ČOS je br. Jaroslav Petrásek z T. J. Sokol Český Brod, místopředsdkyní sestra Tereza Richterová z T. J. Sokol Praha – Královské Vinohrady, a členy br. František Beneš z T. J. Sokol Lhotka, br. Jan Outlý z T. J. Sokol Brno I., br. Petr Čížkovský z T. J. Sokol Praha – Staré Město, ses. Martina Linhartová z T. J. Sokol Pyšely a br. Karel Dubský z T. J. Sokol Bratřívov.

Svou činnost komise zahájila na konci loňského roku a za tu nedlouhou dobu se zabývala několika případy, jejichž obsah a navržené řešení by mohly zajímat i další tělocvičné jednoty a jejich členy. Čas od času je tedy RK nabídně ke zveřejnění v sokolských periodikách.

Dnes bychom vás chtěli seznámit s dopisem starosty jedné tělocvičné jednoty a odpovědí, kterou na něj RK vypracovala. Vynechali jsme přitom název jednoty a identifikaci stran sporu, protože nejsou důležité – s takovou situací se totiž může setkat vlastně kterákoli T. J.

„Naše tělocvičná jednota působí na okraji velkého města. Asi před 6 lety se sem přestěhovali manželé, kteří tu zakoupili dům sousedící s naším pozemkem, na kterém jsou tenisové kurty. Shodou okolností jde o dům, který dříve patřil pánovi, který před II. světovou válkou přispěl do sbírky na výstavbu sokolovny a hřiště s ní sousedící. Hřiště, které bylo zbudováno u sokolovny, následně zpusťlo a k oživení došlo až při výstavbě zdejšího sídliště v 80. letech, kdy na hřišti byla obnovena sportovní činnost, konkrétně došlo k takové úpravě, že jsou zde 2 tenisové kurty, které jsou doposud provozovány. Všichni sousedé byli rádi, že zpusťlá plocha opět ožila, dokonce jeden ze sousedů poté, co byl v penzi, nám dělal kustu.

Ti manželé jako noví sousedé dobře věděli, kam se stěhují, krátce po zakoupení dům přestavěli, nastěhovali se a provoz na kurtech jim začal vadit. Přes různé lobbistické nájezdy na stavební úřad a hygienu se od svého nastěhování snaží dokázat, že kurty jsou postaveny načerno a nemáme tedy oprávnění je provozovat. Vadí jim vše, co s provozem sportu na kurtech je spojováno, tedy zvuky odrážených míčků a lajnovaček, vzdechy i výkřiky hráčů apod. Vadí jim i to, že po krátkou dobu v zimním období v letech 2017-18 a 2018-19 na kurtech vznikly ledové plochy, které byly zdarma využívány zejména malými dětmi ze širokého okolí.

V průběhu doby jsme se snažili některým oprávněným připomínkám vyjít vstříc. V první polovině dubna 2020, tedy v době, kdy byla v platnosti obrovská omezení všech obyvatel této země z důvodu koronavirové epidemie, jsme obdrželi další dopis a petici, kterou nám sousedé vyhrožují soudním řízením. Podle našeho názoru toto už není jen věc soudu, ale neoprávněné požadavky a ataky hraničí s lidskou tolerancí a omezováním svobody pohybu.

Nyní, když konečně se začala omezení uvolňovat, alespoň částečným pohybem pro některé sportovce všech věkových kategorií, a toto částečné uvolnění se týkalo i tenisu, jsme

pro veřejnost uvolnili část tenisových hřišť, které se nacházejí přes silnici a nejsou v přímém sousedství s výstavbou rodinných domků. Veřejnost zde může provozovat sportovní činnost bez poplatků. Chceme také zprovoznit tenisová hřiště sousedící se sokolovnou, a tedy i s nemovitostí oněch manželů, avšak toto vše s obavou, jakou nehoráznost si na nás opět připraví či vymyslí.

Petici, kterou jsme obdrželi, Vám v příloze zasiláme, když jen na dokreslení uvádíme, že k ní nebylo přiloženo měření hluku, tj. že by skutečně objektivně docházelo k nadměrné hlučnosti, a ani tvrzení, že tenisové kurty a jejich příslušenství byly postaveny bez řádného stavebního povolení a kolaudačního rozhodnutí, není ničím doloženo a je nepravdivé. Navíc nám jeden ze sousedů, který petici vloni podepsal, sdělil, že byl jejím autorem zneužit.

Tímto se na Vás obracíme s dotazem, jednak na Váš názor na věc a dále, zda podobná problematika byla v poslední době v obci sokolské řešena, když my jsme tuto konzultovali před více jak třemi lety jak s Českým tenisovým svazem, tak s právníkem ČOS.“

Tenhle neveselý dopis Rozhodčí komise neprodleně projednala, a i když zjistila, že podle Stanov ČOS jí jeho vyřízení nepřísluší (jde o spor jehož jednou stranou jsou osoby stojící mimo ČOS), obratem jsme vypracovali návrh postupu, který by podle našeho názoru mohl vést ke zdárnému cíli. Tady je:

„Obecně je známo, že sousedské spory patří k nejnepříjemnějším a nejzdlouhavějším v právní praxi. Důvodem je skutečnost, že obě strany mohou být přesvědčeny, že mají pravdu – a obě ji také skutečně do jisté míry mohou mít.

Pokud selhaly všechny pokusy o dohodu, v popsaném případě lze jako první opatření doporučit, abyste dotazem na příslušném stavebním odboru zjistili, zda pozemky používané jednotou pro sportovní činnost jsou k tomuto účelu skutečně určeny (tedy zda odpovídají určení v územním plánu) a zda jsou stavby na nich řádně zkolaudovány. Adresu archivu příslušného obvodního úřadu svého města naleznete na jeho webu. Zkontrolujte rovněž, jak jsou pozemky zapsány na listu vlastnictví v katastru nemovitostí (www.nahlizenidokn.cuzk.cz/).

I pokud by se ukázalo, že z nějakého důvodu není zápis v souladu se způsobem užívání, je možné podniknout kroky k nápravě. Sportovní činnost T. J. je jistě činností veřejně prospěšnou, proto byste měli požádat o schůzku příslušného místostarostu své městské části, do jehož působnosti sport spadá. Na ní popište situaci, v níž se nacházíte, poukažte na veřejnou prospěšnost sportovní činnosti ve své obci, zejména pokud jde o děti a mládež, a požádejte o podporu ze strany obvodního úřadu. Zachování možnosti sportovat v místě bydliště, a to bez větších finančních nákladů, je přece důležitou součástí života zdejších obyvatel, a v případě jejího ohrožení by došlo ke zhoršení kvality jejich života.

Jako další opatření lze navrhnout, abyste jako T. J. nebo jako jednotlivci sami zorganizovali petiční akci „Za zachování sportovišť v naší obci“ a požádali všechny místní obyvatele, aby se k ní podpisem připojili. Začínat by mohla slovy: „My, níže podepsaní občané trvale bydlící v ....., prostřednictvím této petice žádáme příslušné státní orgány a orgány samosprávy, aby se zasadily o zachování zdejších sportovišť, na adrese ....., proti jejichž provozu se ohrazují někteří místní obyvatele. Zachování těchto sportovišť považujeme za důležitou součást možnosti sportovního vyžití pro občany v naší obci.“

Pokud se Vám podaří tuto petici uvést v život a získat pod ní co nejvíce podpisů místních občanů, jistě to bude mít vliv na přístup Obvodního úřadu k celé věci.

A nakonec, pro jistotu – pokud je to v možnostech Vaší T. J. –, by samozřejmě bylo dobré obrátit se na právníka specializovaného na sousedské spory, na internetu tuto službu nabízí např. www.cikr.cz/sluzby/sousedske-spory/.“

I takovými případy se tedy Rozhodčí komise zabývá – a jsme rádi, že některé možnosti RK zde popsané ona T. J. neznala a již se jimi zabývá. Jsme přirozeně zvědaví, zda navržený postup alespoň zčásti zlepší její situaci.

Krajní opatření – vyloučení člena z T. J. Sokol a ČOS

Neděje se to často, ale někdy přece jen: Rozpory mezi jednotou a některým z jejích členů dosáhnou takového stupně, že nezbývá než přikročit k nejzazšímu řešení, kterým je vyloučení z T. J., a tím i z České obce sokolské. Když už se k takovému závažnému kroku schyluje, je třeba, aby proběhl v souladu se Stanovami ČOS a byly přitom dodrženy všechny předepsané náležitosti. Každá chyba, každé opomenutí totiž může přinést nemalé – a někdy i drahé – problémy. Proto dvě komise ČOS – Legislativně právní a Rozhodčí, které se touto problematikou zabývají, společně připravily podrobný návod, jak na to.

Samozřejmě doufáme, že se vám nebude nikdy hodit, protože se takovou nemilou věcí ve své jednotě nebudete muset zabývat, ale jistota je jistota, takže si ho možná raději založte do své knihovničky.

Problematiku vylučování upravuje článek 4 Stanov, v jehož rámci jsou popsány všechny možnosti ukončení členství v T. J. a v ČOS.

Nezabýváme se nyní případy, kdy člen přestupuje z jedné jednoty do druhé – ukončuje tedy členství v původní T. J. a vzniká mu členství v nové T. J., jeho členství v ČOS však samozřejmě zůstává zachováno.

Jde nám o jeden z případů, kdy je ukončováno členství určité osoby nejen v konkrétní jednotě, ale rovněž v ČOS. Ty jsou celkem čtyři:

1. vystoupením – člen písemně oznámí výboru T. J., že z T. J. a tím i z ČOS vystupuje;
2. vyškrtnutím – výbor T. J. vyškrtne člena, který je bez vážného důvodu dlužen členské spolkové příspěvky za uplynulý kalendářní rok, pokud tento příspěvek neuhradil ani v dodatečně poskytnuté lhůtě, nebo neplnil jiné závazky po období delší než jeden rok;
3. úmrtím člena;
4. vyloučením – to upravují ustanovení 4.9. a 4.10. Stanov a my se jím nyní budeme zabývat podrobněji.

Vyloučení člena z T. J. a ČOS je krajním opatřením, k němuž by mělo být přistupováno až po vyčerpání všech jiných, mírnějších možností. Je třeba mít stále na zřeteli tradice, z nichž vychází činnost České obce sokolské, a nezapomínat, že v jejich duchu se navzájem oslovujeme **bratře** a **sestro**, vzájemně si tykáme, což je výraz dobrých vztahů, které by mezi členy Sokola měly panovat. Vyloučení člena samozřejmě nutně poznamená tělocvičnou jednotu i příslušného vyloučeného člena. Ten přitom zjevně o členství v Sokole stojí, protože z něj nevystoupil a hradí včas členské příspěvky (jinak by bylo možné postupovat jednodušším způsobem a vyškrtnout ho). Samozřejmě se ale mohou vyskytnout případy, kdy jiný, mírnější přístup nevede k nápravě, a výboru T. J. nezbývá než přistoupit k řízení o vyloučení.

Důvody, pro které to může udělat, jmenovitě uvádí ustanovení 4.9. Stanov, a jsou celkem čtyři. Vyloučen může být člen, který naplnil jeden nebo více z těchto důvodů:

- hrubě porušil Stanovy ČOS;
- opakovaně porušil Stanovy ČOS přes písemné upozornění;
- byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin;

- užíval prokazatelně nedovolené podpůrné prostředky při sportovní činnosti.

Z jiných důvodů člen vyloučen být nemůže a není tedy možné s ním ani zahájit řízení o vyloučení!

Pokud tedy výbor T. J. shledá, že existuje oprávněný důvod k zahájení řízení o vyloučení člena z T. J. a ČOS, je třeba co nejpřesněji dodržet všechny formální náležitosti tohoto postupu, protože jeho výsledek bude přezkoumávat předsednictvo župy, pokud se k němu vyloučený člen odvolá.

Ale i kdyby předsednictvo župy rozhodlo, že vyloučení proběhlo oprávněně a je platné a účinné, vyloučený člen může využít ustanovení § 242 Občanského zákoníku a obrátit se na soud, aby rozhodl o neplatnosti vyloučení.

Jak předsednictvo župy, tak soud by samozřejmě vedle věcných důvodů zkoumaly i formální správnost postupu při vyloučení, proto je důležité dodržet všechny potřebné náležitosti. Podívejme se, co k nim patří.

Důvody k vyloučení – jsme uvedli výše.

Kdo ale proces vyloučení provádí? – Je to výbor T. J.

Kdo může vyloučení navrhnout? – Návrh na vyloučení člena může výboru jednoty podat každý zletilý plně svéprávný člen jednoty, předsednictvo župy, Předsednictvo ČOS a kontrolní komise jednoty, župy nebo ČOS, tedy členové a orgány ČOS. Návrh nemůže podat nikdo, kdo stojí mimo ČOS.

Jak probíhá jednání o vyloučení? – Výbor T. J. projedná vyloučení člena na své schůzi.

Musí být člen, o jehož vyloučení jde, pozván na jednání? – Ano, to je bezpodmínečně nutné, takový člen musí být písemně pozván alespoň 15 dnů předem. Tento termín je třeba nejen dodržet, ale je třeba v případě potřeby umět prokázat, že k pozvání došlo, kdy to bylo a co pozvání obsahovalo. Vhodným způsobem je projednat věc na předchozím zasedání výboru (nebo alespoň elektronicky per rollam) a do programu na jednání následující zařadit bod, v jehož rámci bude projednán návrh na vyloučení konkrétního člena, a uvést, kým byl podán a s jakým odůvodněním. Pozvánku na toto jednání výboru (s uvedenými skutečnostmi) by pak měli nejméně dva tím pověřené členové výboru protokolárně vložit do dopisní obálky, zalepit ji a odeslat doporučeně s dodejkou na adresu člena, o jehož vyloučení se bude jednat. Vhodné je odeslání nenechat na poslední chvíli, protože termín 15 dnů před jednáním výboru by mohl být počítán od doručení, a nikoli od odeslání pozvánky. Vzhledem ke lhůtě, po jejímž uplynutí je po uložení zásilky na dodací poště dopis považován za doručení, je vhodné odeslat jej alespoň 20 dní před datem konání příslušné schůze výboru T. J.

Co když se pozvaný člen nedostaví? – Pokud se nedostaví bez řádné omluvy, může výbor jednoty jednat i v jeho nepřítomnosti. Vždy je ale lepší přesvědčit se, jestli pozvánku dostal (proto je dobré odeslat ji s dodejkou, tedy dopisnicí, na níž dodací pošta odesilatelé potvrdí, že zásilku vydala adresátovi), a současně se přesvědčit, že od pozvaného nepřišla omluva s věrohodným odůvodněním (například mailem, kde mohla skončit ve spamu).

Co když se pozvaný člen omluví? – Pokud je omluva včasná, věrohodná a důvod závažný (například nemoc, pobyt v zahraničí apod.), je vhodné příslušný bod přeložit na další jednání a pozvaného o tom informovat (a současně ho na něj pozvat stejným způsobem, jako tomu bylo na toto jednání). Pokud by se však člen, o jehož vyloučení se má jednat, omluvami bez závažného důvodu jen snažil jednání zjevně oddálit nebo zhatit, je možné jednat i bez jeho přítomnosti.

Jak probíhá jednání o vyloučení? – Pokud je zařazeno jako jeden z bodů programu jednání výboru, měl by jeho pověřený člen přednést důvody, které k jednání o vyloučení vedly, a výbor by měl vyslechnout vyjádření pozvaného člena, o jehož

vyloučení se jedná (pokud je přítomen). Výbor musí být samozřejmě usnášeníschopný, pro tento konkrétní bod programu však nestačí pouhá přítomnost nadpoloviční většiny jeho členů a z ní nadpoloviční většina hlasující pro usnesení! O tom více v následujícím bodu.

Kolik členů výboru musí hlasovat pro vyloučení? – To je mimořádně důležitá okolnost, které je třeba věnovat pozornost! K přijetí usnesení o vyloučení člena musí hlasovat nejméně dvě třetiny VŠECH členů výboru! Skutečnost, že k tomu došlo, je třeba doložit prezenční listinou a zápisem z jednání, kde jsou uvedeny počty hlasů pro vyloučení, proti němu a kolik členů se zdrželo hlasování.

Je možné jednání o vyloučení provést per rollam? – Ne! Stanovy ČOS v ust. 4.10. (věta druhá) výslovně uvádějí, že „Výbor jednoty projedná vyloučení člena na své schůzi.“

Jak probíhá hlasování? – Podle Stanov ČOS (ust. 13.4) je hlasování veřejné, hlasuje se tedy zvednutím ruky, pokud většina přítomných členů výboru nepožaduje hlasování tajné (pro to by bylo třeba připravit hlasovací lístky).

Je hlasování přítomen člen, o jehož vyloučení se jedná? – To je na úvaze výboru T. J., Stanovy hovoří pouze o tom, že musí být pozván na jednání, nikoli, že by musel být přítomen hlasování. Je tedy možné (a nejspíš i vhodné), aby po projednání věci schůzi výboru opustil a buď počkal mimo jednací místnost na výsledek, nebo mu byl dodatečně sdělen písemně. Písemná forma sdělení výsledku je však nutná i v případě, že by mu byl už před tím sdělen osobně.

Jak a komu se má písemně sdělit usnesení o vyloučení? – Výbor jednoty zašle rozhodnutí o vyloučení člena s odůvodněním vyloučenému členu, návrhovateli vyloučení a na vědomí příslušné župě.

Co takové sdělení musí obsahovat? – Vedle už zmíněných částí (usnesení a odůvodnění) je třeba uvést i poučení o možnosti podat odvolání do 15 dnů od doručení rozhodnutí k předsednictvu župy.

Do kdy se má sdělení odeslat? – Odeslat jej je třeba do 30 dnů od projednání věci, tedy od data schůze výboru T. J., která o vyloučení rozhodla.

Jak sdělení odeslat? – Stejně jako pozvánku na schůzi, tedy dva tím pověřeni členové výboru by jej měli protokolárně vložit do dopisní obálky, zalepit ji a odeslat doporučeně s dodejkou na adresu člena, o jehož vyloučení se jednalo. Dopisy se sdělením určené návrhovateli vyloučení a župě není třeba odesílat s dodejkou, většinou stačí doporučeně, nebo je případně předat osobně (proti podpisu na kopii sdělení).

Je třeba odeslat sdělení i když vyloučení nebylo schváleno? – Ano! V případě příslušného člena a v případě návrhovatele vyloučení doporučujeme provést to doporučeným dopisem (stačí bez dodejky). Župě se v takovém případě usnesení zvlášť doručovat nemusí, pokud z nějakého důvodu nebyla o jednání předem informována nebo si to sama nevyžádala.

S ohledem na možné budoucí úpravy Stanov ČOS je vhodné, aby po pravomocném ukončení řízení o vyloučení člena (tedy po uplynutí lhůty pro podání odvolání k předsednictvu župy, resp. po jeho zamítnutí odvolání, pokud byl podáno) výbor T. J. odeslal zprávu o vyloučení člena na vědomí Předsednictvu ČOS. Pokud by ve věci vyloučení na návrh vyloučeného člena jednal soud a jeho návrh by zamítl, po nabytí právní moci rozsudku by výsledek tohoto jednání měl výbor příslušné T. J. rovněž zaslat na vědomí Předsednictvu ČOS.

Uvedený postup obsahuje i opatření, která se mohou zdát nadbytečná (například odeslání dopisu s dodejkou), ale praxe ukázala, že je lepší předvídavě udělat něco navíc než řešit případný rozpor dodatečně.

Zvláštní otázkou, která může vést k nejasnostem, je posouzení, co je hrubé porušení Stanov ČOS, u něž není nutné, aby k němu došlo opakovaně, a co je jejich opakované porušování přes písemné upozornění. Tady by totiž mohl být kámen úrazu v případě, že by se vyloučený člen obrátil na soud, kde by hrál roli výklad významu výrazů „hrubé porušení“ resp. pouhé „porušování“, muselo by se dokládat „opakování“ takového porušování, odeslání a doručení „písemného upozornění“, jednalo by se o „nezjednání nápravy“ (o němž hovoří Občanský zákoník) apod. To všechno by samozřejmě vyžadovalo čas a pozornost člena či členů výboru, pověřených vyřízením této věci, možná i sjednání právního zastoupení, a v případě výsledku nepříznivého pro T. J. i úhradu nemalých nákladů řízení, a to nejspíš i nákladů protistrany, tedy člena, kterého se výbor pokusil neúspěšně vyloučit. Ten by pak byl nadále členem T. J., v níž by ale celé neúspěšně vedené řízení o vyloučení mohlo způsobit spoustu zlé krve.

I proto je třeba k možnosti zahájení procesu vyloučení člena z T. J. a ČOS vždy přistupovat po zralé úvaze, odůvodněně, a až jako k opravdu poslední možnosti, po selhání všech předchozích pokusů, jak věci napravit.

za RK ČOS František Beneš a Jaroslav Petrásek

Kaleidoskop

Občané Aše a Chebu 3.října 1937

„Náš nejhrdější den nastal! Dnes vstoupí Adolf Hitler na Chebsko. Naše město mu smí jako první předat slavnostní pozdrav. To, o čem jsme se ještě nedávno neodvažovali jen snít, stane se dnes nádhernou, nevyslovitelně krásnou skutečností.!

„Nepředstavitelný jásot v Aši. Lidé křičeli až do ohlušení, nadšení nebralo konce. Muži i žena plakali těstím!“

Tak vystupovali občané Československa, kterému tento stát poskytl možnost postavit se proti němu! V projevu vystupovali kromě Konráda Henleina i jiní řečníci – projevovali vůli německého lidu – hrůza druhé světové války se blížila, co jsme proti tomu udělali?

1.října 1946

A tohle byl přímý následek!

Byl zakončen největší světový politický proces svět, který zaměstnával oborníky, právníky z celého světa a snažil se právně odsoudit zvěrstva spáchaná nacisty, O jejich potrestání lze mluvit velice nesnadno - ještě nesnadnější je zařídit, aby si z jeho výsledků lidé brali poučení a aby se už nikdy nemohlo nic podobného nemohlo opakovat!

Konečně doma!

Vojáci 1. Československého armádního sboru překročili dne 1. října 1945 v rámci operací na Dukle čs. státní hranici a vstoupili na domácí území.

O Duklu se bojovalo dlouho a těžce, na silnici kousek od hranice najdete pomníček generál poručíka Vedrala, který nepřežil výbuch miny, ne kterou jeho auto najelo. Návštěvu Dukly i jejího okolí doporučujeme, kromě válečných památek zde stojí za vidění malé dřevěné kostelíky, ukázka lidového umění.

Pomník na Výhledech

nedaleko chodského Klenčí. Vede sem silnice i turistický chodník a je odtud nádherný rozhled do kraje, kde žijí dobří lidé a především ochránci hranic! Tady se rozkládá kraj „Psohlavců“ – pes je i součástí pomníku národního buditele a vzdělaného katolického kněze **Jindřicha Šimona Baara**, folkloristy, spisovatele a básníka, člověka, který zanechal nesmazatelnou stopu nejen v povědomí místních lidí. Ve svém díle barvitě zachytil život v oblasti, všímal si významných lidí – a jejich osudů - Božena Němcová, páter Fastez, hudební skladatel Jindřich Jindřich atd.) Vynikajícím způsobem zpodobnil myšlení zdejších lidí, šíření vzdělání a vlasteneckého povědomí. Napsal celou řadu povídek z vesnického života, stále čtivá je především jeho trilogie spojená s životem a pobytem Boženy Němcové na Chodsku. Nezapomenutelné je líčení prvního předvedení „České mše vánoční“ Jana Jakuba Ryby („Česky, česky zpívá Hanýžka Králová na kůru klenečského kostela“, líčení recitace Krystýnky Šmídové a reakce klenečských občanů na báseň paní Boženy „Ženám českým“, tancování „vod zemí“, kulturní práce vlasteneckých kněží.) Ze stránek Baarových knih číší realita i poesie dávných časů – čtou se výborně.

Baar se narodil 7. února 1869 v Klenčí a zemřel na témže místě 24. října 1925. Je pohřben na klenečském hřbitově Na Soutkách. Vystudoval gymnasium v Domažlicích a teologii v Praze. Roku 1892 byl vysvěcen na kněze, jeho dílo charakterizuje soustavná snaha o církevní reformaci. S jeho jménem se setkáváme na farnostech na Přimdě, Spáleném Poříčí, Stochově, Úmětícih, Kloboucih a – samozřejmě - v Klenčí. Od r. 1818 do roku 1921 byl předsedou rady katolického duchovenstva, penzi trávil v rodném Klenčí.

Z jeho díla stojí za jmenování povídky Pro kravičku, Jan Cimbury, Hanýžka a Martínek, Holoubek, O rodném kraji, Hančí a především už zmiňovaná trilogie Paní komisarka, Osmačtyřicátníci a Lúsy.

23. října 1941, čs. vojáci nasazení u Tobruku

O bojích v Africe toho většinou víme méně, než o bojích na jiných bojištích. Popularizovány byly filmem „Tobruk“ – tento film ukázal v plné hrůze severoafrické pouště, vířící prach a písek, vojenskou techniku na obou stranách fronty, nedostatek vody, vedro a neúprosné slunce. Faktem je, že kromě nepřátelské armády byly drsnými protivníky i podnebné podmínky. Na východě Evropy neúprosný mráz, sníh, závěje, tady v Africe to bylo vedro, všudypřítomné slunce a celkové vyčerpání, nedostatek vody a problematická hygiena.

Tobruk byl významný přístav a strategický bod na pobřeží Afriky. Obléhání Tobruku bylo jednou z nejdelších vojenských akcí druhé svět. války. Spojenci se zde potýkali se silnými jednotkami Wehrmachtu vedenými generálem Rommelem přezdívaným „liška pouště“, k význačné změně došlo až po nástupu anglického generála Montgomeryho. U El Alameinu se mu podařilo zahnat německou armádu do Tunisu. Jako posila mu byl poslán 11. samostatný čs. prapor, úderná síla 90 tanků a 643 vojáků byla neznedbatelná. Nebezpečné bylo především minometné a dělostřelecké odstřelování a letecké odstřelování.

Z těch dob je známá hláška ! “pouštní krysy“, původně používaná jako nadávka a nakonec jako obecný název vojáků bojujících v poušti.

Postupně nabývaly převahu jednotky Spojenců a Rommel byl nucen k ústupu. 28. března byla československá jednotka přeřazena do 4. protiletecké armády a byla jim

svěřena obrana města a strážní služba. 7.dubna byli Čechoslováci nahrazeni Jihoafričany. Od Tobruku se nevrátilo 14 padlých 26 těžce a 55 lehce raněných,

Vědec světového jména Otto Wichterle

Narodil se 27. října 1913 a zemřel 18. srpna 1996. Jako vynálezce v oblasti makromolekulární organické chemie, objevitel silonu – polyamidového vlákna a měkkých kontaktních čoček je jeho jméno známé v celém světě.

Pocházel z dobře situované rodiny, měl však smůlu, protože se v šesti letech málem utopil v jezírku s močůvkou. Výsledkem bylo dlouhodobé onemocnění, které mu dokonce několik let bránilo navštěvovat normální školní výuku, v páté třídě pak musel vykonat postupovou zkoušku. Studoval pak dál na gymnasiu v Prostějově a teprve ve 13 letech začal komunikovat se spolužáky. Projevoval eminentní zájem o matematiku, studoval na fakultě chemicko - technologického inženýrství a začal projevoval zájem o politiku a problematiku vysokoškolského vzdělávání. Znepokojovovaly ho nedostatky ve výuce, v době po nástupu Hitlera se stal stoupencem levice. V roce 1935 vykonal státní závěrečnou zkoušku, ale – pro uzavření českých vysokých škol - nemohl studium řádně dokončit.

Po smrti Jana Opletala se zúčastnil studentských bouří, v následujících letech se stal na vysoké škole nežádoucí. Oženil se se zubařkou Lindou Zahradníkovou, měli dva syny. PO 17. listopadu dostal nabídku od zlínských laboratoří, kam nastoupil 4. ledna 1940 u docenta Landy. Zájem o zlepšení výuky na škole ho vedl do prvního levicového bloku na ČVÚT (SPICH). Diplomovou práci vypracoval pod vedením Dr. Votočka. Další poměry překazily jeho zkoušky, stal se asistentem dr. Votočka.

Koutecký byl zatčen jako první, ale gestapo z něj nic nedostalo, oběsil se. Wichterle byl vězněn 4 měsíce.

V roce 1945 se vrátil do Prahy a snažil se o obnovení výuky. Během okupace ve Zlíně vytvořil některé důležité objevy – např. objevil základní látky k výrobě nylonu, větší technologii objevené po válce umožnilo výrobu desítek tisíc tun nylonu ročně (punčochy). Součástí jeho práce v Praze bylo m napsání skript, později přeložených do němčiny a ruštiny.

V roce 1958 byl propuštěn z Vysoké školy, s kolegou Lukešem se pokusil změnit základy výuky, bránil tomu konservatismus profesorského sboru a možnost politického ovlivnění výsledků – takže neuspěl. 31. srpna 1958 dostal výpověď. 4. prosince se stal vedoucím laboratoře makromolekulárních látek, z něhož se vývojem stal Ústav makromolekulární chemie.

Hájil nezbytnost základního výzkumu, zvládnutí metodiky a teorie, varoval před zneužíváním vědy. Jeho nejpoblárnější dílem byl vynález umělých čoček.

Po politickém uvolnění v roce 1968, stal se aktivním členem Svazu vědeckých pracovníků, v nemilost ovšem upadl po únoru 98, kdy veřejně upozorňoval na obrovské finanční ztráty způsobené politickou Zlínská léta byla zakončena zatýkáním členů odbojové skupiny. Vedoucí skupiny dr. situací. K zlepšení situace došlo koncem roku 1970.

Roku 1990 byl zvolen presidentem Československé akademie věd.

Zemřel ve věku 84 let 12. srpna 1995 – odešel tak jeden z největších vědců a objevitelů v republice i ve světě.

„Lidem nechybí síla, ale vůle!“

Sokolská soutěž „Kde domov můj“

- 1) *Kdo byla Eliška Rejčka?*
- 2) *Na které řece leží rodiště mistra Jana Husa - jméno řeky i města*
- 3) *Ve kterém moravském městečku pracovala slavná „bratrská“ tiskárna?*
- 4) *Ve kterém městě najdete nestarší most v Čechách?*
- 5) *Jmenuj tři nejznámější lázeňská města v západních Čechách!*
- 6) *Kde najdete Čerchov a jak je vysoký?*
- 7) *Která z těchto tří hor na našem území je nejvyšší? Praděd, Ještěd, Blaník*
- 8) *Na které rašelinné louce v Čechách najdete tzv. „reservaci tmy“?*
- 9) *Kde v Praze najdete „dům u Zvonu“?*
- 10) *Kterému pražskému fotbalovému klubu se přezdívá „sešívání“*

Změň vztah ke věcem, které Tě znepokojují a budeš mít od nich pokoj!

Pro sestru Tšponovou a všechny další, které trápí stejné problémy!

Prosím o předání informace sestře Tšponové se Sokola Přerov, že ne všude to je tak smutné, jak popisuje. Třeba u nás v Sokole Nový Hrádek to probíhá přesně tak, jak byla sestra Tšponová zvyklá. Já třeba cvičím kluky 1.-7. třída a musím říci, že bez nástupu a ukončení s pozdravem Nazdar si to kluci ani neumí představit. Myslím, že si již v tomto věku uvědomují, jak je to krásné, když se tento pozdrav rozléhá celou sokolovnou. Tož, NAZDAR a hodně sil do-práce.

Zdraví a pěkný den přeje

br. Pavel Sobotka,
náčelník Sokola Nový Hrádek

Tohle nebyla jediná připomínka k danému tématu. Bylo by zajímavé zjistit, jak to kde vypadá. Tleská se většinou jednotlivé cvičitelce po jejím zdařilém vystoupení, ale potlesk není možno zaměňovat s pozdravem.

Rovněž oslovení je součástí sokolské tradice a nelze ho zanedbávat. Ptám se také, co je to za župního vzdělavatele, který nedovede řádně informovat cvičence svých jednot??!

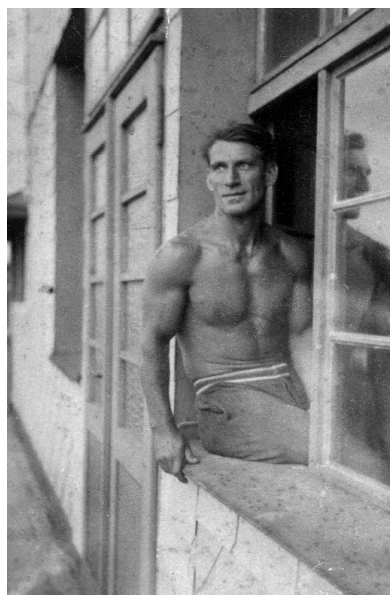
Jarina Žitná

Sokolské osobnosti

Bratr Vladimír Trávníček

Proč jsem se rozhodla napsat o tátovi? Je to můj dluh lounskému sokolskému lyžařskému oddílu, který mě formoval jako dítě i v době dospívání a především člověku, kterému byl Sokol vším. Jmenoval se V l a d i m í r T R Á V N Í Č E K .

Málokdo z mladší generace ví o tom, co se stalo po XI. Všesokolském sletě v r. 1948. Nastala tzv. "očista v Sokole". Vylučování sokolů – a byla to opravdu sokolská elita – probíhalo jako promyšlený zásah do organizace, která v té době měla 1,004.987 členů. Očistná akce byla začátkem konce Sokola, který s takovými oběťmi uspořádal již XI. slet a po celá desetiletí vychovával zdatné a uvědomělé občany tohoto státu.

Pravda je taková, že Sokol měl odlišné pojetí demokracie tam, kde posléze vládla diktatura proletariátu. V Lounech bylo vyloučeno 56 mužů, 21 žen a 3 dorostenky. Táta s mamkou patřili mezi ně. Vylučování prováděly tzv. akční výbory. Jejich členové o Sokolu mnoho nevěděli, nebo spíš vědět nechtěli, řídili se už tehdy podle pokynů shora. Vyloučením to neskončilo. Kromě postihů v zaměstnání museli všichni vyakčnění na pokyn MNV Louny odevzdat legitimaci, odznak a dokonce i sokolský kroj, který měl každý sokol v úctě. (Získat kroj předpokládalo tehdy odevzdat určený počet vlněných hadrů, tím mít možnost zakoupit novou látku a za kroj zaplatit.) Členové se bránili, ale byl to nerovný boj! Kroje byly vráceny teprve po dvou letech.

A teď konkrétně k tátovu životopisu, jak ho přednesla tehdejší vzdělavatelka Dr. Jindra Ježková při oslavě 140. výročí založení lounského Sokola:

Bratr Vladimír Trávníček se narodil 28. 3. 1908 v Lounech. Již od mládí se zapojil do činnosti Sokola Louny a to nejen jako cvičenec. Ve cvičitelské činnosti byl v r. 1926 čekatelem, v r. 1927 pomahatelem a v r. 1928 cvičitelem. V tomto roce byl v lounském okrsku i místonáčelníkem. Ve svých 23 letech se stává náčelníkem Sokola Louny a tuto funkci vykonával nepřetržitě až do r. 1941. Bylo samozřejmostí, že v ní pokračoval i po osvobození až do r. 1950. V r. 1932 absolvoval cvičitelskou školu ČOS, v r. 1933 lyžařskou školu ČOS a v r. 1936 školu brannosti ČOS. Vedl také župní cvičitelskou školu v táboření. Jako náčelník největší sokolské jednoty v župě zasahoval aktivně i do činnosti župního výboru, ve kterém byl místonáčelníkem v letech 1936-41 a 1945-48.

Bratr Trávníček byl též výborným nářadovým cvičencem (v dnešním označení sportovním gymnastou). V r. 1924 se stal župním přeborníkem dorostu a v r. 1934 přeborníkem župy v kategorii mužů. Ve stejném roce se zúčastnil závodů vyššího oddílu v Brně a závodů ve volných

sestavách v Praze. Později průběžně připravoval na různé závody družstva dorostu a mužů. Byl také autorem řady tělocvičných skladeb pro žáky, dorostence, muže a pro společné cvičení mužských a ženských složek. Pódiová skladba pro dorostence byla předvedena v r. 1938 v Praze na X. Všesokolském sletě. V r. 1947 na soutěži pódiových vystoupení v Praze získaly jeho skladby 1. místo v kategorii dorostenců (cvičení s kladinou) a 2. místo v kategorii žáků (cvičení s krychlemi).

Zúčastnil se též soutěže na sletová prostrná mužů v r. 1948.

V době své činnosti v lounské jednotě i v župě Sladkovského byl nejvýraznější sokolskou osobností ryzího charakteru, organizačně velice schopný a zcela oddaný sokolským zásadám. V období 2. světové války spolupracoval se sokolským odbojem. Pro svou činnost v Sokole a kritické postoje po r. 1948 měl v 50. letech potíže i v zaměstnání.

Bratr Trávníček sehrál rozhodující roli nejen při obnově Sokola v r. 1945, ale i v r. 1968. V těchto obdobích vykonával funkci náčelníka, staral se o zdárný průběh všech cvičení, o výchovu nových cvičitelů i o sokolskou činnost v celém okrese Louny. Tato činnost pokračovala i po okupaci vojsky Varšavské smlouvy až do konce r. 1969. Sokol ukončil svou činnost po říjnovém projevu předsedy ČSTV Nejezchleba, který tuto organizaci v duchu normalizace prohlásil za nežádoucí.

Tehdy se bratr Trávníček začal více zajímat o sokolský archiv, který byl v desolátním stavu. Některé dokumenty dokonce bývalý tajemník TJ Lokomotiva používal k zatápění. Bratr Trávníček odvezl celý archiv domů a rozhodl se dát ho do pořádku. Snažil se přečíst, utřídit a zapsat vše, co bylo ještě dostupné. Jezdil do Tyršova domu, do Universitní knihovny v Praze a vypisoval ze starých novin a časopisů všechno, co souviselo s činností lounské jednoty. Archivem se zabýval plných 13 let. Výsledkem této mravenčí práce je 30 svazků, uspořádaných neobvykle pečlivým způsobem (viz odborné vyjádření lounského archiváře PhDr. B. Roedla), které obsahují velmi cenné doklady a zprávy o činnosti lounské jednoty za dobu více než 100 let.

Tolik z proslovu vzdělavatelky.

Pročítám tuto práci s úžasem a zjišťuji, že těchto 30 svazků obsahuje činnost Sokola Louny, propojenou s historickými událostmi. Jsou to stovky ba tisíce údajů na 1.921 listech s 829 fotografiemi. Čerpání z různých pramenů je doloženo odkazy na použitou literaturu. Táta nechtěl psát kroniku, vymyslel si jiný způsob – samostatné statě o jednotlivých odborech. Uvádím jejich názvy: První založení lounského Sokola. Sokolské hudby. Sokolovna. Sokolské prapory. Tyršovo letní cvičiště. Sokolské lounské biografy. Pěvecký kroužek. Šibřinky. Táboření. Tělocvičné akademie. Jezdecký oddíl. Hry. Sport. Sportovní gymnastika. Zájezdy. Výlety. Ženy, dorostenky, žákyně. Všesokolské slety (2 sv.). Brannost. Veřejná cvičení. Sokolští loutkáři a herci. Žáci, dorostenci, muži. Sokol Louny. Sokol a menšiny. Vzdělávací činnost. Sokolští učitelé tělocviku na Rusi, zahraniční sokolstvo. Pořadatelský odbor. Sokol Louny v r. 1968. Louňáci by si zde mohli přečíst jména a zajímavosti o životě a práci svých předků v průběhu více než 120 let.

Táta psal na starém psacím stroji Underwood v letech 1971 - 84, originál je v Okresním archivu v Lounech, první kopie v lounské sokolovně, druhá kopie je u mne. Mohu se tedy pokusit o chronologický výtah z této rozsáhlé práce:

rok 1865 – založení lounského Sokola, který byl 1870 úředně rozpuštěn a znovu založen v r. 1876.

1898 – postavení sokolovny, autor architekt Kamil Hilbert (lounský rodák, autor dostavby chrámu sv. Víta v Praze)

1899 – ustanovení sokolské župy Sladkovského

1922 – započato s letním cvičišťem, dokončeno 1937

1935 – zahájena stavba letního tábora na letovisku v Pnětlukách (první tábor pro děti byl v červenci 1936. Táta k tomu dodává (cituji): „Rok 1936 nebyl právě idylický. Rozpínavost Němců byla již tehdy zřejmá, a proto jsem při vypracování denního zaměstnání přihlížel v první řadě k využití přírody pro branná cvičení a výchovu budoucích cvičitelů.“

1938 – lounská sokolovna a letní cvičiště se staly útočištěm nešťastných lidí, vyhnaných z pohraničí. Bratři sokolové opatrovali noclehy, jídlo, starali se o odvoz majetku pohraničních sokolských jednot. Lounské sokolky se chopily stravování. Třikrát denně připravovaly jídlo pro 900 až 1100 osob.

1941 – sokolovna úředně zapečetěna, majetek zabaven, rozpuštěna ČOS

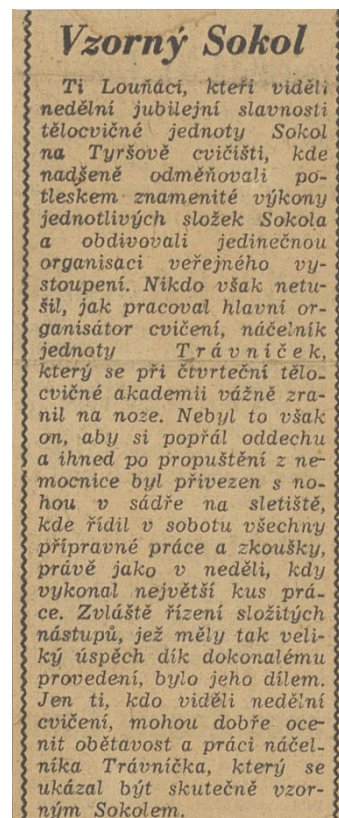
1945 – konec války, osvobození – obnovení sokolské činnosti.

1945 - 9. června byl připraven ukázkový večer sokolské tělovýchovy na počest ruského gen. Kuzněcova. Ten po shlédnutí fotografií z X. sletu projevil přání vidět do týdne hromadné vystoupení, než posádka opustí město. Táta o tom napsal: „Nacvičovali jsme šest večerů, z toho dva propršely, ale vystoupení se konalo se 700 cvičenci na letním cvičišti“. (viz novinový článek)

1946 - v prosinci velká akademie, čteme ze zápisu náčelnictva: „5 čísel bylo domácí tvorby od bratra náčelníka Trávníčka s klavírním doprovodem br. Turnovského. Cvičení s krychlemi pro 8 žáků, skupinové cvičení pro 7 dorostenců a 7 dorostenek, cvičení s kladinou pro 12 dorostenců, cvičení prostná pro 8 mužů, tělocvičný rej pro 16 mužů 16 dorostenců a 16 žáků. Sestra náčelnice Trejbalová k tomu dodala, že je velká škoda, že tyto skladby nevyšly tiskem“.

1947 - Účast na sletových pódiových vystoupeních v Praze, dorostenci získali 1. místo za cvičení s kladinou, žáci byli ve své kategorii druhí za cvičení s krychlemi – obě skladby byly domácího původu (Trávníček – Turnovský).

V témže roce získání hospodářského stavení na Moldavě pro lyžařský odbor. Ze členů lyžařského oddílu se

postupně stala dělná sokolská parta. Pro potřeby oddílu bylo nutno stavení svépomocí přebudovat. Členové sem jezdili spolu s rodinami o víkendech, trávili tu dovolené, lesní dřevné brigády, v zimě organisovali lyžařské závody. „Rodina“ Moldaváků se tu vyžívala i společensky.

1948 - 1. sletový závod žáků 18.6. Sokol Louny získal 3. místo za Sokolem Smíchov a Brno

1951 - TJ Sokol Louny přejmenována na Lokomotivu Louny.

Ráda bych ještě připomněla jména několika „tátových“ dorostenců, kteří se v dalším životě proslavili jako významné osobnosti:

František CHAUN – hudební skladatel a malíř, Alois PITRMANN – výtvarník, Zdeněk SÝKORA

malíř, zastoupený svým dílem ve světových galeriích, Karel KONRÁD – spisovatel a novinář.

Připojuji úryvek z tátovy řeči, pronesené na pohřbu K. Konráda v r. 1971 – cituji:

„Vzpomeňte se mnou na Karla v době jeho mladosti, když se proháněl v lounské sokolovně v prastarých šponovkách s červenobílým páskem, obnažený do půli těla, hýřící silou v pravdě lví, kterou překonával všechna úskalí nebezpečných cviků. Až někdy, náhodou, uvidíte v televizi cvičit gymnasty na hrazdě, vzpomeňte na Karla. Měl hrazdu rád“.

Táta byl výborný nářaďovec. Tomu také odpovídá jeho vyznání: Vracím se k náradí, ke své velké lásce, která ani léty nezrezavěla „úvahou na rozloučenou“.

H r a z d a je po přeslici z královského rodu a je proto plným právem již od svého narození uctívána veškerým zdatným lidem cvičícím jako královna náradí. Má k tomu všechny předpoklady. Je vysoká, štíhlá a věčně pružná. Všichni se také nejraději kolem ní točí, nehledě vůbec na stáří. Začínají žáci v závěsu, dorostenci v pase a posléze muži, jednou hlavou nahoře, po druhé hlavou dole. Hrazda, jako královna, projevuje svou ženskost i jinak. Nenávidí hrubou sílu a patřičného smělce odměňuje protrženým mozolem. Nemá ráda ani povrchnost a proto takovým cvičencům záměrně i záludně (inu žena) připravuje více méně zdařilé pády. Přízně u ní dochází cvičenec odvážný, ale jistý – smělý, ale obratný - cvičenec myslící, kterého nezmate náladovost ani vrtochy „její královské výsosti“. Takovému borci připraví hrazda hodně krásných chvil a co hlavního: odnaučí jej strachu.

B r a d l a, jako náradí dvouosé, byla vždy oblíbená cvičenci středního výcviku. K bradlům se také upírají oči všech závodníků, neboť bradla se vyznačovala vždy větší spolehlivostí a snazším zvládnutím. Bradla, čím jsou vyšší, a je to konečně hlavně z lidského stanoviska docela přirozené, tím více se přizpůsobují královské hrazdě, ale ani s jednou povýšenou žerdí nestačí zastínit královnu náradí – hrazdu. Přes tuto omluvitelnou marnivost je jistě bradlům ke cti, že poskytují cvičencům oporu ve vzporu a zůstane jim zlatým písmem připsáno k dobru, že vychovávají cvičence spolehlivé, ukázněně se pohybující mezi dvěma žerděmi.

K r u h y - jaká je jejich jednoduchost a přece roznesly sokolskou slávu po celém světě! Kruhy jsou líbivé náradí zvláště pro zdatné cvičence. Kruhy neuspokojíš nějakým ohnivým přemetem nebo výkrutem. Musíš je zvládnout pomocí své síly a zamezit jim jakýkoliv výkyv, ať už směřuje napravo nebo nalevo. Kruhy, vidí-li tvoji

vytrvalost a houževnatost, nejsou nevděčné. Silou, kterou tě obdaří, mnohé zmůžeš a překonáš.

K ů ň je jediným mezi nářadím rodu mužského. To by mohlo být také příčinou, proč je zanedbáván a opomíjen tak galantními muži jako jsou cvičenci. Kůň nezasloužený nezáměr dosti trpce nese a podle toho také jedná. Využívá všech chyb, hlavně pokrčených nohou, aby cvičenec na vlastních okončetinách se ponaučil o jeho nesmlouvavé zásadě, že jen elegance a čistota v metání jsou na něm beztestné. Kůň sice zárlí na hrazdu a na bradla, že jsou hodně zvané na akademie a tělocvičné večery, ale ze své přísnosti ničeho nesleví. Raději bude stát ve skladišti, než aby vystoupil se cvičenci, kteří se o něj otírají při každém přešvih. Vychová-li však svou spartánskou metodou v jednotě několik svých obdivovatelů, nemá jeho radost příkladu. Je to radost nejradostnější, poněvadž je společná. Můžeš ji poznat i ty, milý bratře, naučíš-li se pěkně kolo odbočmo, aniž bys koně pokopal. Budeš k tomu potřebovat čas, vytrvalost a pevnou vůli. Osvojíš-li si tyto vlastnosti, ani kůň tě nezklame. Pamatuj si však základní zásadu: Kůň je náradí, po němž se nechodí!

Získáš-li z hrazdy odvahu, z bradel ukázněný pohyb, z kruhů sílu a z koně pevnou vůli a vytrvalost, budeš nejen vzorným cvičencem, ale i mužem. Přeneseš-li tyto vlastnosti z tělocvičny i do ostatního života, budeš svému okolí příkladem.

Vzpomínka Zdeňka Karáska, člena lounského Sokola, dnes devadesátníka:

Váš táta – to byl pojem. Bratr Vláďa Trávníček! Poznal jsem ho už jako žák. Byl to náš bratr vedoucí, náš vzor. Jednal s námi jako sobě rovnými. Co řekl, to platilo. Všichni jsme chtěli být jako on. Jeli jsme s ním také na slet v roce třicet osm. To byl zážitek! Nezapomenutelné bylo také vidět ho při cvičení na náradí – to se až tajil dech. Byl prostě jednička! Později, už jako dospělý, jsem se s ním pravidelně setkával v lyžařském oddílu. Stále stejný, přímý, vtipný, úžasný chlap. I zde byl iniciátorem veškerého dění – pracovního i společenského. Nikdy nemluvil o sobě, vždycky jsme to byli MY! On byl prostě BARD.

Cituji z dopisu z prosince 2019, který napsal Dr. Zdeněk Šesták, bývalý cítilibský sokol a současný hudební skladatel: “Vzpomínám rád na Vašeho otce, který se stal v Lounech doslova pojmem. Vzpomínám zejména na jednu sobotu, kdy jsem přijel z Prahy a v Lounech na Pražské ulici jsem potkal Vašeho tátu a ptám se ho, proč není na tom velkém sjezdu gymnasia v novém kulturním domě. On na to, že na gymnasiu nikdy nestudoval, že tam nepatří. Já mu ale oponoval tím, že jeho cvičební školou v Sokole i jinde prošla celá generace. Přes jeho velké zdráhání jsem jej doslova přitáhl do toho kulturního domu. A bylo to neuvěřitelné a překrásné. Okamžitý nekonečný potlesk všech ve stoje. Tatínka to velice dojalo. Bylo to uznání jeho pedagogické činnosti na té nejvyšší úrovni, nejen jako ohromného náčelníka Sokola, ale i jako vychovatele mladých lidí. Vidím ho dnes ve své vzpomínce jako úžasného cvičence i cvičitele v lounské sokolovně.

Věra Pázlerová-Trávníčková

Malá sága jedné sokolské rodiny

Jsem členkou turistického oddílu Pohoda. Každým rokem vyhlášíme vítěze v počtu nachozených kilometrů. V roce 2019 zvítězila Jana Povondrová. O Janě všichni víme, že je sokolkou. Cvičí v Sokole dvakrát týdně, z toho jednou vede i družstvo starších žen. Další dva dny dělá cvičitelku předškolních dětí, občas vypomáhá u žákyň Sokola pražského v župě Scheinerově v Žitné ulici.

Kromě toho chodí pravidelně jednou týdně plavat. Protože pochází ze sokolské rodiny a v sokolské tradici rodina úspěšně pokračuje, napadlo mě o ní a o její rodině napsat víc. Janin tatínek se narodil v roce 1900 v Kunraticích u Semil. Čtyřicet let měl obchod na jednom místě v Praze na Vinohradech, kde i bydleli. Maminka mu v krámě pomáhala, v Sokole necvičila, ale ráda se věnovala turistice. Tatínek byl sokolem, v roce 1948 cvičil na Sokolském sletu. Také hrál stolní tenis a kuželky. Na tomto sletu cvičila také malá sedmiletá Jana. Zúčastnil se i její bratr, kterému bylo třináct let. V roce 1959 se konal ve Vídni Festival mládeže a studentstva, kde Jana reprezentovala ČSR ve společné skladbě s chlapci. Z Bratislavy, kde byli ubytováni, jezdili denně cvičit do vídeňského Prateru na velký stadion. Slet v roce 1948 byl poslední, sokolové se novému režimu nehodili. Potom už následovaly spartakiády. Na 2. spartakiádě v roce 1960 cvičila Jana s obručemi. Když komunisté zrušili Sokol, navštěvovala rytmiku. Jana chodila do pražské základní školy Legerova. Protože byla z živnostenské rodiny, nemohla studovat a udělala si večerní hospodářskou školu. Jana má dvě dcery. Martina je starostka Sokola a vedoucí cvičení žákyň, její manžel je cvičitel mužů a praporečník župy. Dcera Hana je náčelnice Sokola a cvičitelka žákyň a předškolních dětí. Oba Janini vnuci do Sokola chodili, ale už nepokračují. Jana bydlí se starší dcerou v Újezdu nad Lesy, která v Sokole též vede družstvo žen. Jana miluje zahradničení, které je základem jejího života. Mezi její koníčky patří cestování, vloni byla například v Indii a Nepálu. Žije zdravě, pěstuje bylinky, peče si chleba, otužuje se ve studené vodě. Ve zdravém těle zdravý duch. Pánové Tyrš a Fügner by jistě měli radost.

Miroslava Bakajsová

Bratr Augustin Pechlát

Augustin Pechlát se narodil 26. srpna 1877 v Praze v rodině kameníka Františka Pechláta a jeho manželky Anny, rozené Kaimlové jako mladší ze dvou synů. Studoval na malostranském gymnáziu. Člen Sokola v Karlíně. Jako osmnáctiletý student cvičil v roce 1895 na III. všesokolském sletu na Letné. V roce 1897 ukončil gymnázium a nebylo sokolské akce, na které by chyběl. Zanedlouho byl cvičencem i cvičitelem a začal se zapojit mezi sokolské funkcionáře. Jeho vzorem byl legendární náčelník Jindra Vaníček a jeho bratr Karel. Vedení Sokola si povšimlo, že by Pechlát, který byl skvělým cvičitelem, mohl být i velmi užitečným členem redakce periodika „Sokolský cvičitel“. Po V. všesokolském sletu v roce 1907 začal právě Pechlát prosazovat v sokolských jednotách, aby se do výuky do programů cvičitelských škol zařadily i vzdělávací předměty. Musel však své sokolské nadšení brzdit, protože měl rodinu. Od roku 1897 byl písařem na magistrátu hl.m. Prahy, v roce 1906 praktikant, oficiál, ředitel pomocných úřadů finančního odboru, Dne 24. srpna 1912 se oženil s Terezií Oppermannovou. Velmi toužil po vysokoškolském vzdělání, ale stále ho odkládal.

Na VIII. sletu v roce 1926 Pechlát nahradil Jindru Vaníčka na náčelnickém můstku. Teprve 26. října 1928 získal doktorský titul na filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Téma jeho disertace bylo sokolské: „Psychologie tělesných cvičení“. Vycházel z myšlenek Komenského, Tyrše a dalších a zaměřil se na klasický obsah sokolských cvičení z psychologického hlediska (nejen anatomie či fyzilogie, ale i charakter a vůle cvičících). Jako publicista redigoval v letech 1921 – 1938 časopis *Cvičitel* a řídil vydávání Tyršových spisů.

Od června 1939 byl náčelníkem České obce sokolské a členem Sokolské revoluční rady. Po zákazu Sokola za okupace usiloval o převedení jeho činnosti do ilegality a o spolupráci s vojenskou odbojovou organizací Obrana národa. Byl u prvních kroků obrany ČSR proti okupaci. Ustavoval hlídky, spojky a hledal způsob kontaktů s odbojem. Po zákazu Sokola, 12. dubna 1941, se snažil jeho činnost převést do ilegality. Byl členem tzv. ilegální pětky, nejvyššího řídicího orgánu sokolského odboje. Byl zatčen gestapem 3. července 1941 a poté, po nástupu R. Heydricha jako zastupujícího říšského protektora, byl 30. září 1941 popraven v Praze-Ruzyni. Heydrich na důvěrném shromáždění novinářů řekl o divizním gen. H. Vojtovi, vedoucím vojenského odboje „Obrana národa“: „Generál Vojta jednal s vedoucími sokolskými funkcionáři, mimo jiné se zemským náčelníkem Pechlátém.“

Augustin Pechlát má pamětní desku na domě v Revoluční ulici 1247/26 v Praze 1, kde žil. Jeho jméno nese od roku 1947 ulice v Praze-Radlicích (dříve Husova). Byl vyznamenán Československým válečným křížem 1939 in memoriam řádem a Zlaté lípy MO ČR.

Zaslala Pavlína Špaténková, T.J. Sokol Dvůr Králové

Sokolská soutěž – Jak znáš Evropu?

- 1) Komu patří přístav Bordeaux?*
- 2) Ve kterém pohoří nejdete horu Zugspitze?*
- 3) Ve kterém městě se několik let skrývala před nacisty Anna Franková?*
- 4) Ve kterém hlavním evropském městě se sešel 11. října 1986 Ronald Reagan a Michail Gorbačov?*
- 5) Do kterého moře se vlévá řeka Visla?*
- 6) Jaký je rozdíl mezi rosou a jinovatkou?*
- 7) Co to je permafrost?*
- 8) Na kterém ostrově najdete sopku Etnu?*
- 9) Jak se druhým jménem jmenuje pohoří Balkán?*
- 10) Jaké národnosti je vyhlášený tenorista Plácido Domingo?*

Zprávy z žup a jednot

SOKOLSKÉ PRAPORY VLAJÍ NEJEN

POD JEŠTĚDEM

SOKOLSKÁ VÝSTAVA U PŘÍLEŽITOSTI PAMÁTNÉHO DNE SOKOLSTVA 8. 10. 2020

3. – 13. 10 2020 Krajská vědecká knihovna v Liberci

Bibliothek Liberec

Knihovna Liberec
Library Liberec

Výstava nejzajímavějších sokolských exponátů od počátku Sokola až po současnost. Řada exponátů bude pro veřejnost k vidění vůbec poprvé a také zde budou poprvé od konce Druhé světové války vystaveny pohromadě prapory všech sokolských Jednot z Župy Ještědské.

Prapory budou takto pohromadě k vidění mimo sokolské akce vůbec poprvé a jelikož jsou ústředním tématem celé výstavy byla k nim zpracována veškerá jejich historie a podklady shrnuty do velmi zajímavé publikace, která bude v rámci vernisáže představena a pokřtěna.

Vernisáž výstavy proběhne 3. 10. 2020 v 9:00

PROGRAM:

- 9:00**   **Zahájení**
(Přivítání hostů, Slovo autora výstavy, ...)
- 9:05**   **Křest knihy „Sokolské prapory v průběhu času“**
(Představení nové, zcela unikátní publikace)
- 9:10**   **Otevření výstavy**
(Možnost komentovaných prohlídek s autorem)
- 10:00**   **Přednáška o historii Sokola**
(Zajímavá přednáška sestry Jariny Žitné)
- 10:45**   **Raut + Zakončení**

Dále je možnost až do 13:00 individuálních prohlídek výstavy

Kurátor výstavy br. Miroslav Brožek, župní velitel Sokolské stráže

Správné odpovědi obou soutěží

„Kde domov můj“

- 1) *královna česká a polská,
manželka Václava a Rudolfa Habsburského*
- 2) *Blanice, Husinec*
- 3) *Kralice*
- 4) *Písek*
- 5) *Karlovy Vary a Františkovy a Mariánské l.*
- 6) *Nejvyšší hora Českého lesa, 1041 m*

- 7) *Praděd*
- 8) *Velká Jizerská louka*
- 9) *Praha – Staroměstské náměstí*
- 10) *Slavie*

„Jak znáš Evropu?“

- 1) *Francie*
- 2) *Alpy – Německo*
- 3) *Amsterdam*
- 4) *Reykjavík*
- 5) *Baltské moře*
- 6) *rosa – sražená voda, jinovatka
zmrzlá voda*
- 7) *věčně zmrzlá půda*
- 8) *Sicilie*
- 9) *Stará planina*
- 10) *Španěl*

Renovace turnovské sokolovny

Tělocvičná jednota Sokol Turnov je největší sokolskou jednotou v Libereckém kraji. Budova sokolovny je jednou z deseti nejstarších sokoloven v ČR a již od počátku je dominantní budovou v historickém centru města – v městské památkové zóně. Význam sokolovny odpovídá významu jejího využívání. Tělocvičná jednota je se svými 750 členy druhým největším sportovním subjektem. Sokolovna je centrem pro sportovní oddíly spolku, pro oddíl všestrannosti, hlavní sál sokolovny je najímán ke školní výuce i od dalších sportovních subjektů ve městě. Bývá také centrem nácvičných srazů pro celé sokolské hnutí.

Turnovský Sokol vznikl velmi brzy po pražském, tedy 29. dubna 1863. Ve svých začátcích pro svou činnosti využíval různá místa po Turnově.

Vyvrcholením mnohaletých snah o vlastní tělocvičnu bylo postavení novorenesanční sokolovny č. p. 540 v letech 1896 - 1898 podle plánů Architektů Aloise Čenského a Karla Kepky. Slavnostně byla otevřena 29.května 1898. Pro svou reprezentativnost se dvorana i sál staly vyhledávaným místem pro valné schůze mnoha spolků, koncerty, cvičení a přehlídky. Zde musíme připomenout významného českého malíře a nadšeného turnovského Sokola, Jana Prouška, který je autorem malovaného stropu na velkém sále. Tato nádherná a nepřehlédnutelná část sokolovny prošla nedávno velkou, dlouho plánovanou rekonstrukcí.

Od května do září tohoto roku probíhala v sokolovně v Turnově rozsáhlá rekonstrukce historického stropu hlavního sálu. Kromě podhledové části – malovaného stropu – bylo nutné vyspravit i půdní nosné trámy.

Cílem akce byla rekonstrukce stropní dřevěné konstrukce z rákosového roštu a dřevěných nosných stropních vazníků. Současně byl obnoven podhled nad sálem –

provedeny restaurátorské činnosti a realizována rekonstrukce podlahy půdy.

Technický stav před rekonstrukcí:

Při náročné rekonstrukci rozsáhlé střechy a krovů sokolovny před několika lety byla vyměněna jen zcela uhnílá záhlaví. Strop a jeho konstrukce včetně půdní podlahy byly proto po 120 letech na úplné hranici životnosti.

Strop byl vlivem stáří a degradace pronesen, zhlaví nosných trámů poškozená. Díky zatékání bylo napadeno prkenné podbití, omítka malovaného podhledu neměla v lokálních místech potřebnou přídržnost ke konstrukci podhledu.

Postup provedených prací:

Postupně byly provedeny následující činnosti. Vyspravení zhlaví trámů stropu. Následně byla provedena rekonstrukce nosných částí – nosné trámy a prkenné bednění s rákosovým podbitím. Poté byla provedena rozsáhlá rekonstrukce omítek. Aby mohly být práce plnohodnotně provedeny, tak muselo dojít současně ke kompletnímu odstranění hliněné mazaniny z půdy nad stropem. Vzniklý prostor slouží pro nové izolační vrstvy přikryté záklopem – novou podlahou půdy. Pro restaurátorskou opravu výmalby bylo zřízeno stabilní prostorové lešení o výšce 8 m. Restaurátorské práce trvaly přibližně 4 měsíce. Nejprve byl celý strop vyčištěn, poté byly shora přichyceny části tropu, které byly proneseny. Největší viditelné praskliny byly vyplněny. Restaurátoři opravili i barevnost stropu, domalovali chybějící místa, aby celá malba působila jednotným dojmem.

Nejvýraznější pohledovou změnou je obnovení nápisu nad pódiem, který byl pro minulou generaci uschován pod jednotnou malbou. Obnoveny byly i erby se znakem Sokola a lvicí, které byly také v době komunismu zamalovány.

Původní strop, který byl v sokolovně v době jejího otevření v roce 1898. Bohužel ale jeho sláva netrvala dlouho, protože kolem roku 1902 se znovu řešil technický stav stropu, který byl již od jeho počátku špatný. Tehdejší sokolové na svých výborových schůzích řešili formu nápravy, způsob reklamace a samozřejmě financování rekonstrukce.

Jsme velmi rádi, že se celá akce podařila dle plánovaného harmonogramu a že můžeme zvýšit hodnotu této významné památky.

Obnovení hesla na tympanonu nad jevištěm zdůrazňuje znovu důvod postavení sokolovny.

Z lásky k národu a vlasti!

Ted' je třeba vysvětlit cvičící mládeži význam těchto slov a naučit se podle nich žít!

- původní strop -

- po rekonstrukci -

Lenka Plívová, Sokol Turnov

Závěr a blahopřání

Dnes odpoledne jsem se dověděla, že sestra

RNDr. Eva Trejbalová byla jmenována seniorkou roku!

Dovolte, abych jí jménem nás všech poblahopřála. Toto jmenování je odměnou za dlouholetou práci v Sokole i dalších významných organizacích, které vychovávají a ovlivňují český národ! Evu Trejbalovou známe dobře už od let, kdy jsme obnovovali Sokol a potřebovali k tomu ty nezávažnější myšlenky a nejlepší a nejpracovitější lidi.

Sestry a bratři ji dobře znají z její práce v Sokole Náchod, po přestěhování do Prahy (kde má dceru) pokračuje neúnavně v Sokole Dejvice, kde se věnuje především starším ženám v oddíle jógy.

Milá Evo, hodně zdraví, sil, spokojenosti a úspěchů v další sokolské práci. Myslíme na Tebe a titul „seniorka roku“ Ti upřímně přejeme!

Nazdar od nás všech!

Jarina Žitná

Pozn.: další fotografie z turnovské sokolovny a výstavy praporů v muzeu v Liberci najdete na face - booku a v listopadovém čísle Souzvuků.